

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
PEDRO CRUZ VILLALÓN
28 päivänä tammikuuta 2014¹

Asia C-583/12

**Sintax Trading OÜ
vastaan
Maksu- ja Tolliameti**

(Ennakkoratkaisupyyntö – Riigikohus (Viro))

Tulliviranomaisten toimenpiteet sellaisten tavaroiden suhteen, joiden epäillään loukkaavan teollis- ja tekijänoikeuksia — Asetus (EY) N:o 1383/2003 — 13 artiklan 1 kohta — Sen määrittämiseksi, onko teollis- ja tekijänoikeutta loukattu, toimitettavan menettelyn aloittamiseen toimivaltainen viranomainen — Tulliviranomaisten toimivalta aloittaa menettely sen määrittämiseksi, onko teollis- ja tekijänoikeutta loukattu — Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla

1. Tässä asiassa on kyse mallioikeuksia loukkaaviksi väitettyjen tavaroiden osalta Virossa suoritetuista rajatoimenpiteistä. Unionin tuomioistuimelle tarjoutuu jälleen kerran mahdollisuus tulkita neuvoston asetusta (EY) N:o 1383/2003,² tällä kertaa asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa mainittua menettelyä sen määrittämiseksi, onko teollis- ja tekijänoikeutta loukattu.
2. Viron ylimmän oikeusasteen tuomioistuin (Riigikohus) on esittänyt unionin tuomioistuimelle kaksi ennakkoratkaisukysymystä. Se kysyy ensinnäkin, voivatko tulliviranomaiset itse suorittaa asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohdassa mainitun menettelyn, ja toiseksi, voivatko kyseiset viranomaiset aloittaa kyseisen menettelyn.
3. Nämä kysymykset ovat nousseet esiin Sintax Trading OÜ:n (jäljempänä Sintax) Viron vero- ja tullivirastoa (Maksu- ja Tolliamet, jäljempänä MTA) vastaan käymässä oikeudenkäynnissä MTA:n hylättyä Sintaxin vaatimuksen MTA:n haltuunottamien tavaroiden luovuttamisesta sillä perusteella, että ne loukkaavat OÜ Acerralle (jäljempänä Acerra) kuuluvaa rekisteröityä teollisuusmallia.

1 — Alkuperäinen kieli: englanti.

2 — Tulliviranomaisten toimenpiteistä epäiltäessä tavaroiden loukkaavan tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksia sekä tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden suhteen toteutettavista toimenpiteistä 22.7.2003 annettu asetus (EUVL L 196, s. 7). Asetusta on tulkittu asiassa C-93/08, Schenker, 12.2.2009 annetussa tuomiossa (Kok., s. I-903); asiassa C-302/08, Zino Davidoff, 2.7.2009 annetussa tuomiossa (Kok., s. I-5671) ja yhdistetyissä asioissa C-446/09 ja C-495/09, Philips ja Nokia, 1.12.2011 annetussa tuomiossa. Aikaisemmasta lainsäädännöstä on enemmän oikeuskäytäntöä.

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Euroopan unionin oikeus

4. Rajatoimenpiteet ovat Euroopan unionin teollis- ja tekijänoikeuksien suojan tärkeä osa. Asetus N:o 1383/2003 ei ole Euroopan unionin ensimmäinen eikä viimeinen lainsäädäntötoimi tässä asiassa.³ Tosiasiassa asetus N:o 1383/2003 kumottiin 1.1.2014 alkaen asetuksella N:o 608/2013.⁴ Kysymyksessä olevien toimien päivämäärät huomioon ottaen nyt käsiteltävässä asiassa on kuitenkin sovellettava asetusta N:o 1383/2003.

5. Asetuksen N:o 1383/2003 johdanto-osan toisessa ja kolmannessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(2) Väärennettyjen ja laittomasti valmistettujen tavaroiden ja ylipäänsä kaikkien teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden kaupan pitämisestä aiheutuu huomattavaa haittaa lakia noudattaville valmistajille ja elinkeinonharjoittajille sekä oikeuksien haltijoille, ja niiden kaupan pitäminen johtaa kuluttajia harhaan ja aiheuttaa joskus myös vaaraa näiden terveydelle ja turvallisuudelle. Tällaisten tavaroiden saattaminen markkinoille olisi mahdollisuuksien mukaan estettävä ja olisi toteutettava tämänkaltaista laitonta toimintaa ehkäiseviä toimenpiteitä vaikeuttamatta kuitenkaan lainmukaisen kaupan vapautta. Tähän tavoitteeseen pyritään samansuuntaisin ponnisteluin myös kansainvälisellä tasolla.

(3) Tapauksissa, joissa väärennetyt, laittomasti valmistetut ja yleensä teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavat tavarat ovat peräisin tai tuodaan yhteisön ulkopuolisista maista, niiden tuominen yhteisön tullialueelle, mukaan luettuna niiden uudelleenlastaaminen, niiden vapaaseen liikkeeseen luovuttaminen yhteisössä sekä niiden asettaminen suspensiomenettelyyn taikka vapaa-alueelle tai vapaavarastoon olisi kiellettävä, ja olisi otettava käyttöön asianmukainen menettely, jolla annetaan tulliviranomaisille mahdollisuus varmistaa mahdollisimman tehokkaasti tällaisen kiellon noudattaminen.”

6. Asetuksen N:o 1383/2003 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Sen määrittämiseksi, onko teollis- ja tekijänoikeutta kansallisten säännösten mukaisesti loukattu, sovelletaan siinä jäsenvaltiossa voimassa olevia säännöksiä, jonka alueella tavarat ovat jossakin 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa.

Näitä säännöksiä sovelletaan myös 13 artiklassa edellytetyn menettelyn aloittamista koskevaan välittömään ilmoitukseen 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulle tullin yksikölle tai toimipaikalle, ellei kyseinen yksikkö tai toimipaikka itse aloittanut menettelyä.”

3 — Sillä kumottiin (24 artikla) väärennettyjen ja laittomasti valmistettujen tavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovutuksen, viennin, jälleenviennin tai suspensiomenettelyyn asettamisen kieltämistä koskevista toimenpiteistä 22.12.1994 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 3295/94 (EYVL L 341, s. 8), jolla vuorostaan kumottiin (16 artikla) tuoteväärennösten luovutuksen vapaaseen liikkeeseen kieltävistä toimenpiteistä 1.12.1986 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 3842/86 (EYVL L 357, s. 1).

4 — Teollis- ja tekijänoikeuksien tullivalvonnasta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1383/2003 kumoamisesta 12.6.2013 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EUVL L 181, s. 15). Ks. 38 artikla.

7. Asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulle tullitoimipaikalle ei ole ilmoitettu kymmenen arkipäivän kuluessa luovutuksen lykkäämistä tai haltuunottoa koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta, että on aloitettu menettely sen määrittämiseksi, onko teollis- ja tekijänoikeuksia 10 artiklan mukaisten kansallisten säännösten mukaisesti loukattu, tai jos se ei ole tarvittaessa saanut 11 artiklan 1 kohdan mukaista oikeudenhaltijan suostumusta, tavarat on luovutettava tai niiden haltuunotto on tarvittaessa päätettävä, jos kaikki tullimuodollisuudet on suoritettu.

Tarvittaessa tätä määräaika voidaan pidentää enintään kymmenellä arkipäivällä.”

8. Komission asetuksessa (EY) N:o 1891/2004⁵ säädetään asetuksen N:o 1383/2003 soveltamiseen tarvittavista toimenpiteistä. Asetuksen N:o 1891/2004 johdanto-osan ensimmäisessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Asetuksella (EY) N:o 1383/2003 otettiin käyttöön yhteiset säännöt väärennettyjen ja laittomasti valmistettujen tavaroiden tuonnin, vapaaseen liikkeeseen luovutuksen, viemisen, viennin, jälleenviennin, suspensiomenettelyyn asettamisen, vapaa-alueelle tai vapaavarastoon siirtämisen kieltämiseksi ja tällaisten tavaroiden laittoman kaupan tehokkaaksi torjumiseksi vaikeuttamatta kuitenkaan lainmukaisen kaupan vapautta.”

B Kansallinen oikeus

9. Viron tullilain (Tolliseadus) 39 §:n 4 ja 6 momentissa säädetään seuraavaa:

”(4) Siltä osin kuin kyse on tavaroista, joiden epäillään loukkaavan teollis- ja tekijänoikeuksia [tulliviranomaisten toimenpiteistä epäiltäessä tavaroiden loukkaavan tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksia sekä tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden suhteen toteutettavista toimenpiteistä annetussa neuvoston] asetuksessa 1383/2003 tarkoitettulla tavalla, oikeudenhaltija antaa tavaränäytteiden tarkastuksen perusteella kirjallisen arvionsa 10 arkipäivän kuluessa tavaroiden haltuunottoa koskevan ilmoituksen saatuaan. Oikeudenhaltijalle ei makseta arvioinnista korvausta – –

(6) Tulli toimittaa viipymättä jäljennöksen oikeudenhaltijalta saadusta arviosta kyseiselle henkilölle, joka voi esittää 10 päivän kuluessa arvion jäljennöksen vastaanottamisesta tullille arviota koskevat kirjalliset vastaväitteet, joita tukevat asianmukaiset todisteet.”

10. Tullilain 45 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Tulli takavarikoi yhteisön tullikoodeksin 53, 57 ja 75 artiklassa mainitut tavarat ja myy ne, tuhoaa ne tullivalvonnassa tai antaa ne vastikkeettomasti pois tämän lain 97 ja 98 §:ssä vahvistettujen menettelyjen mukaisesti.”

11. Hallintomenettelylain (haldusmentluse seadus) 6 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Hallintoelin on velvollinen selvittämään seikat, joilla on menettelyn kohteena olevassa asiassa oleellinen merkitys, ja hankkimaan tarvittaessa näyttöä omasta aloitteestaan.”

5 – Tulliviranomaisten toimenpiteistä epäiltäessä tavaroiden loukkaavan tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksia sekä tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden suhteen toteutettavista toimenpiteistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1383/2003 soveltamista koskevista säännöksistä 21.10.2004 annettu asetus (EUVL L 328, s. 16). Ks. asetuksen 20 artikla.

II Tosiseikat ja pääasia

12. Acerra on pulloa varten 15.2.1010 rekisteröidyn Viron teollisuusmallin numero 01563 Pudel (pullo) haltija.

13. Acerra ilmoitti 6.12.2010 MTA:lle, että Sintax yritti toimittaa Viroon tuotteen pulloissa, joissa oli käytetty rekisteröityä mallia.

14. MTA suoritti 23.12.2010 ukrainalaisen yhtiön Sintaxille lähettämän 63 700 pullon erän täydentävän tarkastuksen. MTA:n mukaan pullot muistuttivat rekisteröityä mallia niin paljon, että oli syytä epäillä teollis- ja tekijänoikeuksien loukkausta. MTA otti 27.12.2010 tekemällään päätöksellä epäilyttävät tavarat haltuun ja varastoi ne tullivarastoon.

15. MTA ilmoitti tästä samana päivänä Acerralle ja pyysi siltä arviota haltuunotetuista tavaroista. Acerra toimitti 6.1.2011 MTA:lle pyydetyn arvion, jossa se katsoi, että maahantuoduilla pulloilla loukattiin sen teollis- ja tekijänoikeuksia.

16. Sintax reagoi kahdella tavalla. Ensinnäkin se vaati 18.1.2011 MTA:ta luovuttamaan tavarat. Se nosti sitten 7.2.2011 Acerraa vastaan Harju maakohusissa (Harjun alimman oikeusasteen tuomioistuin) kanteen, jossa se riitautti Acerran teollisuusmallin pätevyyden.

17. MTA ilmoitti tavaroiden luovutuksesta esitetyn vaatimuksen johdosta Sintaxille 11.2.2011 kirjeitse, että Acerra oli arvioinut Viroon saapuneet pullot ja katsonut niiden olevan samanlaisia kuin sen rekisteröity malli. MTA ei voinut luovuttaa tavaroita asetuksen N:o 1383/2003 perusteella, koska kysymyksessä oli – MTA:n mukaan – teollis- ja tekijänoikeuksien loukkaus. MTA:lla ei ollut toimivaltaa päättää, oliko teollis- ja tekijänoikeus pätevä. Sintax vaati samana päivänä toistamiseen tavaroiden luovuttamista. MTA kieltäytyi jälleen 17.2.2011 samoista syistä luovuttamasta tavaroita.⁶

18. Sintax teki 10.3.2011 Tallinna halduskohusille (Tallinnan hallintotuomioistuin) valituksen, jossa se vaati tavaroiden luovuttamista. Tuomioistuin määräsi 3.6.2011, että MTA:n oli tehtävä päätös, jossa se määrää tavarat luovutettaviksi. MTA haki muutosta Tallinna ringkonnakohusilta (Tallinnan muutoksenhakutuomioistuin), joka tosin hylkäsi valituksen 19.1.2012 antamallaan tuomiolla, mutta käytti ratkaisussaan eri perusteluita kuin hallintotuomioistuin. MTA teki tuomiosta kassaatiovalituksen ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen.

19. Sintaxin kanne teollisuusmallin pätevyydestä hylättiin 21.12.2011, jolloin edellä olevassa kohdassa mainittu valitusasia oli vielä vireillä. Kyseinen tuomio tuli lopulliseksi, joten mallin rekisteröinti on pätevä.

III Ennakkoratkaisukysymykset ja menettely unionin tuomioistuimessa

20. Riigikohus päätti 5.12.2012 tekemällään välipäätöksellä lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Voidaanko asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohdassa mainittu ’menettely sen määrittämiseksi, onko teollis- ja tekijänoikeuksia loukattu’, suorittaa myös tulliyksikössä vai onko asetuksen III luvussa käsitellyn ’asiasta päättämiseen toimivaltainen viranomainen’ oltava tullista erillään oleva viranomainen?

6 – Viron huomautusten mukaan MTA päätti siksi, että mallioikeuden pätevyydestä oli vireillä oikeusriita, olla tekemättä hallinnollista päätöstä siitä, oliko kysymyksessä asetuksen N:o 1383/2003 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu teollis- ja tekijänoikeuden loukkaus, koska tällaisen päätöksen pääasiallisena seurauksena olisi tavaroiden takavarikoiminen ja tuhoaminen.

- 2) Asetuksen N:o 1383/2003 johdanto-osan toisessa perustelukappaleessa mainitaan asetuksen yhtenä tavoitteena kuluttajansuoja, ja kolmannen perustelukappaleen mukaan olisi otettava käyttöön menettely, jolla annetaan tulliviranomaisille mahdollisuus varmistaa mahdollisimman tehokkaasti kiellon, joka koskee teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden tuomista yhteisön tullialueelle, noudattaminen, vaikeuttamatta kuitenkaan tämän asetuksen johdanto-osan toisessa perustelukappaleessa ja täytäntöönpanoasetuksen N:o 1891/2004 johdanto-osan ensimmäisessä perustelukappaleessa mainittua lainmukaisen kaupan vapautta.

Onko näiden tavoitteiden mukaista, jos asetuksen N:o 1383/2003 17 artiklassa vahvistettuja toimenpiteitä voidaan soveltaa vain silloin, kun oikeudenhaltija aloittaa asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa mainitun teollis- ja tekijänoikeuden loukkauksen määrittämistä koskevan menettelyn, vai onko näiden tavoitteiden tehokkaaksi saavuttamiseksi myös tullilla oltava mahdollisuus aloittaa vastaava menettely?”

21. Tšekin tasavalta, Viron tasavalta ja komissio ovat jättäneet kirjalliset huomautuksensa. Suullista käsittelyä ei ole pyydetty eikä sitä ole järjestetty.

IV Asian tarkastelu

22. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämät kysymykset voidaan ymmärtää ainoastaan sekä asetuksessa N:o 1383/2003 säädettyjen rajatoimenpiteiden järjestelmän että sen tavan yhteydessä, jolla Viron tuomioistuimet ovat tulkinneet tosiseikkoja kyseisen järjestelmän kannalta. Näin ollen haluan käsitellä näitä molempia näkökohtia vuorotellen ennen kuin siirryn tarkastelemaan itse ennakkoratkaisukysymyksiä.

A Asetuksen N:o 1383/2003 kohde ja järjestelmä

23. Oikeuksien haltijoiden, lakia noudattavien valmistajien ja elinkeinonharjoittajien sekä kuluttajien suojaamiseksi⁷ asetuksessa N:o 1383/2003 säädetään ennen kaikkea tulliviranomaisten toimenpiteistä sellaisten tavaroiden suhteen, joiden epäillään olevan teollis- ja tekijänoikeutta loukkaavia tavaroita,⁸ mutta myös sarjasta toimenpiteitä sellaisten tavaroiden suhteen, joiden on todettu loukkaavan näitä oikeuksia.

24. Tavaroihin,⁹ joiden epäillään loukkaavan teollis- ja tekijänoikeuksia, voidaan lähtökohtaisesti soveltaa rajatoimenpiteitä oikeuksien haltijoiden hakemuksesta,¹⁰ jonka tulliviranomaiset hyväksyvät.¹¹ Tulliviranomaisten on lykättävä sellaisten tavaroiden, joiden epäillään loukkaavan hyväksytyyn hakemuksen kattamaa teollis- ja tekijänoikeutta, – tarvittaessa hakijaa kuultuaan – tavaroiden luovutusta tai otettava ne haltuunsa.¹² Jos hakemusta ei ole jätetty tai hyväksytty mutta tulliviranomaisilla on riittävät perusteet epäillä tavaroiden loukkaavan teollis- ja tekijänoikeutta, tulliviranomaiset voivat *viran puolesta* lykätä kyseisten tavaroiden luovuttamista tai pitää ne hallussaan kolmen arkipäivän ajan, jotta oikeudenhaltija voi toimittaa hakemuksen.¹³

7 — Asetuksen N:o 1383/2003 johdanto-osan toinen perustelukappale.

8 — Käsite on määritelty asetuksen N:o 1383/2003 2 artiklan 1 kohdassa.

9 — Tavaroiden on oltava jonkin relevantin tullimenettelyn alaisia. Ks. asetuksen N:o 1383/2003 1 artiklan 1 kohta.

10 — Asetuksen N:o 1383/2003 5 ja 6 artikla.

11 — Asetuksen N:o 1383/2003 8 artikla. Asetuksessa käytetään eri käsitteitä eri viranomaisista, joihin siinä viitataan. Viranomaista, joka vastaanottaa ja ratkaisee hakemuksen, kutsutaan ”tullin yksiköksi” (5 artiklan 1 kohta ja 5 artiklan 2 kohta) kun taas viranomaiseen, joka vastaanottaa hyväksytyyn hakemuksen ja hoitaa jatkotoimet sen johdosta, viitataan käsitteellä ”tullitoimipaikka” (9 artiklan 1 kohta). ”Tulliviranomaisia” käytetään asetuksessa (esim. 1 artiklan 1 kohdassa) yleisesti käsitteenä, jolla viitataan mihin tahansa yksittäiseen viranomaiseen tulliorganisaatioissa. Käytän tätä termiä jatkossa.

12 — Asetuksen N:o 1383/2003 9 artiklan 1 kohta.

13 — Asetuksen N:o 1383/2003 4 artikla.

25. Nämä toimenpiteet ovat kuitenkin luonteeltaan väliaikaisia. Asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jos tulliviranomaisille ei ole ilmoitettu kymmenen arkipäivän kuluessa luovutuksen lykkäämistä tai haltuunottoa koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta, että on aloitettu menettely sen määrittämiseksi, onko teollis- ja tekijänoikeuksia loukattu,¹⁴ tavarat on luovutettava tai niiden haltuunotto on päätettävä. Teollis- ja tekijänoikeutta loukkaaviksi todettuihin tavaroihin sovelletaan asetuksen N:o 1383/2003 IV luvussa säädettyjä toimenpiteitä, joihin kuuluu muun muassa teollis- ja tekijänoikeutta loukkaavien tavaroiden tuhoaminen.¹⁵

26. Kun tavaroiden on todettu loukkaavan teollis- ja tekijänoikeutta, niihin sovelletaan asetuksen N:o 1383/2003 IV luvussa lueteltuja toimenpiteitä: tavaroita ei anneta tuoda unionin tullialueelle tai ne eivät saa olla muun 16 artiklassa luetellun toiminnan kohteena, ja jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta toimivaltaiset viranomaiset voivat suorittaa 17 artiklassa tarkoitetut toimenpiteet, tavaroiden tuhoaminen mukaan lukien.

27. Tosiseikkojen perusteella ei ole selvää, onko asetuksessa N:o 1383/2003 säädettyä menettelyä noudatettu, eikä varsinkaan ole selvää, onko oikeudenhaltija jättänyt toimenpiteitä koskevan hakemuksen tulliviranomaisille. Kansallisten tuomioistuinten on tutkittava nämä edellytykset.

*B Kansallisten tuomioistuinten suorittama asian tosiseikkojen tulkinta asetuksen N:o 1383/2003 järjestelmän kannalta*¹⁶

28. Sintax argumentoi Tallinnan hallintotuomioistuimelle tavaroiden luovuttamista varten tekemässään valituksessa muun muassa, että asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohdassa olevaa menettelyä sen määrittämiseksi, oliko teollis- ja tekijänoikeutta loukattu, ei ollut aloitettu ajoissa. MTA väitti kuitenkin määrittäneensä, että tavaroilla loukattiin teollisuus- ja tekijänoikeutta.

29. Tallinnan hallintotuomioistuin katsoi, että MTA:n ilmoitus Acerralle voitiin katsoa MTA:n ensimmäiseksi – asetuksen N:o 1383/2003 9 ja 10 artiklan nojalla sallituksi – toimenpiteeksi sen määrittämiseksi toimitettavassa hallinnollisessa menettelyssä, onko teollis- ja tekijänoikeutta loukattu. Tuomioistuin oli selvästi täten sitä mieltä, että MTA oli aloittanut 27.12.2010 asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohdassa mainitun menettelyn. Tuomioistuin ei kuitenkaan pitänyt MTA:n mitään myöhempää toimea päätöksenä. MTA:n laiminlyönti tehdä päätös ja hallintotuomioistuimen asetuksen N:o 1383/2003 14 artiklasta suorittama tulkinta johtivat siihen, että hallintotuomioistuin ratkaisi asian Sintaxin eduksi.

30. MTA haki muutosta tähän ratkaisuun ja esitti muutoksenhakunsa perusteluina, ettei se voinut tehdä päätöstä teollis- ja tekijänoikeuden loukkauksesta Sintaxin teollis- ja tekijänoikeuden pätevydestä nostaman kanteen takia ja ettei asiassa voitu soveltaa asetuksen N:o 1383/2003 14 artiklaa, koska vakuutta ei ollut asetettu.

31. Tallinnan muutoksenhakutuomioistuin pysytti hallintotuomioistuimen tuomion, joskin eri perusteluin. Tallinnan muutoksenhakutuomioistuimen tosiseikoista tekemän tulkin mukaan asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua menettelyä ei ollut aloitettu, koska päätöstä siitä, onko teollis- ja tekijänoikeuksia loukattu, eivät tee tulliviranomaiset vaan siviilioikeudellisia asioita käsittelevä tuomioistuin.

14 – Vaihtoehtoisesti voidaan tarvittaessa käyttää ns. yksinkertaistettua menettelyä, josta säädetään 11 artiklan 1 kohdassa. Ks. myös em. asia Schenker, tuomion 26 kohta.

15 – Asetuksen N:o 1383/2003 17 artikla.

16 – Kuvaus perustuu ennakkoratkaisupyntöön.

32. MTA teki tästä kassaatiovalituksen ja väitti, että kysymys tulliviranomaisten toimivallasta päättää teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksesta oli tullut esille ensi kertaa ja että tulliviranomaisilla oli tällainen toimivalta.

33. Viron ylimmän oikeusasteen tuomioistuin totesi ennakkoratkaisupyynnössään, ”että lähtökohtaisesti on mahdollista tulkita” Viron oikeutta¹⁷ siten, että tulliviranomaisilla on toimivalta päättää, ovatko kyseessä olevat tavarat laittomasti valmistettuja tavaroita.¹⁸ Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on kuitenkin epävarma siitä, onko tällainen kansallisen oikeuden tulkinta yhteensopiva unionin oikeuden kanssa, ja katsoo, että sen esittämään kahteen kysymykseen tarvitaan vastaus, jotta se voi antaa ratkaisun MTA:lle annettavien määräysten sisällöstä.

C Ennakkoratkaisukysymykset

34. Kuten jo totesin, Viron ylimmän oikeusasteen tuomioistuin kysyy kahta asiaa: Voivatko viranomaiset itse suorittaa asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohdassa mainitun menettelyn (ensimmäinen kysymys), ja voivatko tulliviranomaiset myös aloittaa kyseisen menettelyn (toinen kysymys).

1. Ensimmäinen kysymys

35. Viron ylimmän oikeusasteen tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään, voivatko tulliviranomaiset itse suorittaa asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohdassa mainitun menettelyn. Esitän ennen tämän kysymyksen tarkastelua tiivistetysti asianosaisten ja ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen näkökannat.

a) Unionin tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

36. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on epävarma siitä, sallitaanko asetuksessa N:o 1383/2003, että tulliviranomaiset suorittavat itse asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa mainitun menettelyn. Asetuksen III luvun otsikossa viitataan ”tulliviranomaisiin ja asiasta päättämiseen toimivaltaiseen viranomaiseen” ja siinä tehdään näin ollen ilmeisesti selvä ero niiden välillä. Tätä koskeva oikeuskäytäntö ei ole kuitenkaan yksiselitteinen.

37. Kaikki tämän oikeudenkäynnin osapuolet vastaisivat ensimmäiseen kysymykseen myöntävästi.

38. Viron tasavallan mukaan asetuksessa ainoastaan yhdenmukaistetaan rajatoimenpiteitä. Kuten asetuksen N:o 1383/2003 johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa ja 10 artiklassa on tehty selväksi, 13 artiklan 1 kohdassa mainittu teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksen määrittäminen tehdään kansallisen oikeuden perusteella, ja toimivaltaisen viranomaisen määrittäminen kuuluu – jäsenvaltioiden menettelyllisen itsemääräämisoikeuden periaatteen nojalla – jäsenvaltioiden toimivaltaan. Viro katsoo, että TRIPS-sopimuksen 49 ja 55 artikla tukevat sen kantaa, koska ensiksi mainitussa määräyksessä mainitaan nimenomaisesti hallinnolliset menettelyt. Viron mukaan III luvun otsikossa oleva maininta tarkoittaa ainoastaan sitä, että kyseessä voivat – mutta ei täydy – olla eri viranomaiset. Asetuksen N:o 1383/2003 10 artiklassa säädetään lisäksi, että tullin yksikkö voi aloittaa 13 artiklan 1 kohdassa mainitun menettelyn, ja koska hallintoyksikkö aloittaa harvemmin

17 — Tullilain 39 §:n 4 ja 6 momentti, 45 §:n 1 momentti, hallintomenettelylain 6, 38 ja 39 §, kun ne luetaan yhdessä tullilain 1 §:n 4 momentin kanssa.

18 — Viron mukaan oikeudenomistaja voi aloittaa menettelyn myös siviilioikeudellisia asioita käsittelevässä tuomioistuimessa; sen vaihtoehtona on kuitenkin hallinnollinen menettely.

tuomioistuimissa oikeudenkäyntejä suojellakseen yksityisten henkilöiden intressejä, 10 artikla edellyttää implisiittisesti hallinnollisten menettelyiden olemassaoloa. Hallinnollinen menettely auttaisi myös asetuksen N:o 1383/2003 tavoitteiden, eli teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksia vastaan annettavan paremman suojan, saavuttamisessa. Viro katsoo oikeuskäytännön tukevan sen kantaa.

39. Tšekin tasavalta on pääasiallisesti samaa mieltä Viron kanssa. Se lisää vielä, että erilainen tulkinta olisi sallittu ainoastaan silloin, jos tulliviranomaisten ja viranomaisen, joka tekee päätöksen asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohdassa mainitussa menettelyssä, välisellä erolla tavoitettaisiin kyseisessä asetuksessa mainittua tavoitetta.

40. Komission mukaan asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohdassa mainitussa menettelyssä on kyse kansallisen oikeuden mukaisesta menettelystä, jossa tehdään asiaratkaisu siitä, onko teollis- ja tekijänoikeuksia tosiasiaa loukattu. Nämä menettelyt on erotettava tavaroiden haltuunottoa (tulliviranomaisen toimenpide) koskevasta menettelystä. Komissio argumentoi, että TRIPS-sopimuksen 41–49 artiklassa määrätään asiaratkaisua koskevista edellytyksistä, mutta että jäsenvaltion tehtävänä on päättää muitten seikkojen ohella siitä, onko toimivaltaisen viranomaisen oltava tuomioistuin vai hallinnollinen viranomainen, jolloin hallinnollisten päätösten on kuitenkin 41 artiklan 4 kohdan mukaan oltava tuomioistuimen valvonnan alaisia.

b) Voivatko tulliviranomaiset olla asetuksen N:o 1383/2003 III luvussa tarkoitettu ”asiasta päättämiseen toimivaltainen viranomainen”

41. On riidatonta, että hallintoviranomainen voi myös olla toimivaltainen viranomainen määrittämään, onko teollis- ja tekijänoikeutta loukattu kansallisten säännösten mukaisesti, kuten unionin tuomioistuin jo on todennut puhuessaan sellaisesta ”tuomioistuimesta tai muusta aineellisen kysymyksen osalta päätöksentekoon toimivaltaisesta viranomaisesta”, joka tekee päätöksen teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksesta.¹⁹ Asetuksen N:o 1383/2003 itsensä neutraali sanamuoto, eli III luvun otsikossa oleva maininta ”asiasta päättämiseen toimivaltaisesta viranomaisesta” ja se, ettei asetuksessa ole vahvistettu, missä 13 artiklan 1 kohdassa mainittu menettely suoritetaan, osoittavat, että toimivaltaisen viranomaisen määrittäminen haluttiin asetuksessa jättää jäsenvaltioille.²⁰

42. Pelkästään sen seikan, ettei asetuksessa N:o 1383/2003 suljeta pois sitä, että hallintoviranomainen voi suorittaa 13 artiklan 1 kohdassa mainitun menettelyn, yhdistettynä siihen tosiseikkaan, että tulliviranomaiset ovat kiistattomasti hallintoviranomaisia, perusteella ei voida päätyä katsomaan, että tulliviranomaiset voisivat olla toimivaltaisia suorittamaan kyseisen menettelyn.

43. Itse asiassa on olemassa pari seikkaa, joiden johdosta tällaiseen päätelmään päätyminen on mahdollista ainoastaan erityistä varovaisuutta noudattaen. Ensinnäkin kannattaa palauttaa mieliin, että itse asetuksen N:o 1383/2003 III luvun otsikossa asetetaan rinnakkain ”tulliviranomaiset” ja ”asiasta päättämiseen toimivaltainen viranomainen”, eli viranomainen, joka määrittää, onko teollis- ja tekijänoikeutta loukattu, ja asetuksessa näytetään siten edellytettävän eron tekemistä niiden välillä.

19 — Em. yhdistetyt asiat Philips ja Nokia, tuomion 69 kohta. Em. yhdistetyissä asioissa Philips ja Nokia antamani ratkaisuehdotuksen 96 kohdassa esittämäni toteamuksen (”[ei] ole tulliviranomaisten asia tehdä lopullista päätöstä siitä, onko teollis- ja tekijänoikeuksia loukattu”) tarkoituksena oli osoittaa menettelyn, joka liittyy tulliviranomaisten toimenpiteisiin epäiltäessä tavaroiden loukkaavan teollis- ja tekijänoikeuksia, ja menettelyn, joka liittyy tavaroihin, joiden on todettu loukkaavan tällaisia oikeuksia, välinen ero. Tätä ei pitäisi missään tapauksessa lukea siten, että sillä suljettaisiin pois tässä tarkasteltu mahdollisuus.

20 — Vrins, O. ja Schneider, M., *Enforcement of Intellectual Property Rights through Border Measures*, Oxford: OUP (2. painos 2012), 5.495.

44. Lisäksi asetuksen N:o 1383/2003 10 artiklan sanamuoto, johon palaan vielä toisesta ennakkoratkaisukysymyksestä esittämissäni huomioissa, paljastaa, että säännöksessä oletetaan, että viranomainen, joka määrittää, onko teollis- ja tekijänoikeutta loukattu, ja tulliyksikkö ja tullitoimipaikka, jotka ovat mahdollisesti aloittaneet menettelyn, ovat eri yksiköitä.²¹

45. Kysymys kuuluu nyt, onko unionin tuomioistuimen todettava edellä esitetystä tilanteesta, ja – kuten komissio näyttää ehdottavan – ilman sen pidemmälle menevää tarkastelua, että asetus ei ole esteenä sille, että tulliviranomaisten katsotaan olevan toimivaltaisiksi määrittämään, onko teollis- ja tekijänoikeuksia loukattu.

46. Tosiasiassa komissio ehdotti, että unionin tuomioistuin toteaisi, että jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluu päättää siitä, mikä viranomainen on asiassa toimivaltainen, ja vahvistaa yksityiskohtaiset säännöt sen menettelyn osalta, jossa määritetään, onko teollis- ja tekijänoikeutta loukattu. Komissio varoittaa kuitenkin, että kansallisessa oikeudessa on määrättävä selvästi kyseisen menettelyn osalta toimivaltainen viranomainen. Komissio korostaa lisäksi, että loukkausta koskevaa asiaratkaisua koskeva menettely ei saa olla sama kuin menettely, jossa päätetään, onko tavaroiden luovuttamista lykättävä ja onko tavarat otettava haltuun silloin, kun niiden epäillä loukkaavan teollis- ja tekijänoikeutta. On kuitenkin tarkistettava, ovatko nämä takeet riittäviä.

47. Mielestäni näin ei ole.

48. Se seikka, että kansallisen oikeuden mukaan hallintoviranomaisella voi olla toimivalta määrittää asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohdassa mainitussa menettelyssä, onko teollis- ja tekijänoikeutta loukattu, ei muuta sen päätöksen, jonka kyseisen viranomaisen on tehtävä, luonnetta eikä sisältöä. On selvää, että hallintoviranomainen päättää tällaisessa menettelyssä yksityisten, eli asetuksen N:o 1383/2003 terminologiaa käyttäen ”tavaranhaltijan tai tavaroiden hallussapitäjän tai omistajan”²² oikeuksista ja laillisista eduista. Tässä yhteydessä on jälleen korostettava, että päätöksestä saattaa seurata, että tavariin sovelletaan asetuksen N:o 1383/2003 IV luvussa säädettyjä toimenpiteitä.

49. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi asiassa C-349/07, Sopropé, antamassaan tuomiossa, jossa oli kyse tulleihin liittyvästä tulliviranomaisten päätöksestä, että unionin oikeuden yleisen periaatteen nojalla ”henkilöille, joiden etuihin heille osoitetut päätökset vaikuttavat tuntuvasti, on annettava tilaisuus esittää asianmukaisesti kantansa niistä seikoista, joiden perusteella hallinto aikoo tehdä päätöksensä”.²³ Tätä päätelmää on tietysti sovellettava *mutatis mutandis* Lissabonin sopimuksella voimaansaatetun Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) voimaantulon jälkeen.²⁴

50. Asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohdassa mainitun menettelyn sääntely kuuluu tietysti yleisesti jäsenvaltioiden toimivaltaan niiden käyttäessä menettelyllistä itsemääräämisoikeuttaan,²⁵ kuten komissio on aivan oikein huomauttanut. Jäsenvaltioiden tätä koskevat toimenpiteet on kuitenkin katsottava perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi ”unionin oikeuden soveltamiseksi”.²⁶

21 — Asetuksen N:o 1383/2003 10 artiklan toisen kohdan saksan- ja tanskankielisissä versioissa näytetään edellyttävän, että tulliviranomaiset voivat suorittaa menettelyn (”sofern dieses nicht von dieser Dienststelle oder Zollstelle durchgeführt wird”; ”medmindre denne gennemføres af nævnte afdeling eller toldsted”). Englannin-, hollannin-, ranskan- ja italiankielisissä versioissa tehdään kuitenkin selväksi, että säännöksessä viitataan viranomaiseen, joka aloittaa menettelyn (”unless the procedure was initiated by that department or office”, ”tenzij dat kantoor of die dienst de procedure zelf heeft ingeleid”, ”à moins que celle-ci n’ait été engagée par ce service ou ce bureau”, ”sempre che la medesima non sia stata avviata da tale servizio o ufficio doganale”).

22 — Asetuksen N:o 1383/2003 11 artiklan 1 kohta.

23 — Asia C-349/07, Sopropé, tuomio 18.12.2008 (Kok., s. I-10369, 36 ja 37 kohta).

24 — Viime aikoina tätä yleistä periaatetta on sovellettu asiassa C-276/12, Sabou, 22.10.2013 annetun tuomion 38 kohdassa. Asiassa oli kuitenkin kyse veroviranomaisten suorittamista verotarkastuksista.

25 — Ks. menettelyllisestä itsemääräämisoikeudesta asia 39/70, Norddeutsches Vieh- und Fleischkontor, tuomio 11.2.1971 (Kok., s. 49, 4 kohta).

26 — Ks. asia C-617/10, Åkerberg Fransson, tuomio 26.2.2013, 19 kohta ja julkisasiamies Kokottin em. asiassa Sabou 6.6.2013 esittämän ratkaisuehdotuksen 38–46 kohta.

51. Tätä taustaa vasten asian vaatimassa tarkastelussa on seuraavaksi määriteltävä, millä tavalla ja ennen kaikessa *minne* ne menettelylliset takeet, jotka ovat samalla suojattuja unionin oikeuden yleisinä periaatteina, on paikallistettava Lissabonin jälkeisessä yhteydessä.

52. Mielestäni – ja tämä on tärkein esittämäni kohta tältä osin – harjoitettavan tehtävän luonne on tärkeämpi kuin sen viranomaisen luonne, joka tätä tehtävää harjoittaa. Unionin tuomioistuin on tosin katsonut, että ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (Euroopan ihmisoikeussopimus) 6 artiklan 1 kappale, johon perusoikeuskirjan 47 artiklan 2 kohta perustuu,²⁷ koskee yleensä oikeudenkäyntiä ”tuomioistuimessa” eikä hallinnollista menettelyä.²⁸ Kuitenkin on painotettava sitä, että käsiteltävän asian olosuhteet ovat tosiaankin erityiset. Tässä asiassa hallintoviranomainen näyttäisi harjoittavan tehtävää, jonka rakenne ja jota koskevat työskentelytavat näyttävät vastaavan lainkäyttöelimen tehtävän rakennetta ja työskentelytapoja. Yhdistetyissä asioissa Philips ja Nokia antamassani ratkaisuehdotuksessa oleva toteamus, jonka mukaan toimivaltainen viranomainen on ”tavallisesti” tuomioistuin²⁹ olisi ymmärrettävä tässä merkityksessä. Tästä näkökulmasta katsottuna olen sitä mieltä, että edellä mainittujen menettelyllisten takeiden oikeaksi paikaksi on katsottava perusoikeuskirjan 47 artikla.

53. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tulkinta Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleesta tukee argumenttiani. Edellä mainitun tuomioistuimen mukaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleessa oleva käsite ”pätetään – oikeuksistaan” käsittää teollis- ja tekijänoikeuksien olemassaoloa ja niiden loukkaamista koskevat riidat siitä riippumatta, mikä niitä tutkivan elimen oikeudellinen luonne on kansallisen oikeuden mukaan.³⁰ Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan suojaa sovelletaan siis silloin kun, – kuten nyt käsiteltävässä tapauksessa – kysymyksessä on tällainen riita ja riidan lopputulos on ratkaiseva kyseessä olevien oikeuksien kannalta. Jäsenvaltioiden ei ole kuitenkaan tällaisissa tapauksissa saatettava riitaa sellaiseen tuomioistuimeen, joka täyttää kaikki Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan vaatimukset kaikissa menettelyn vaiheissa. ”Joustavuutta ja tehokkuutta koskevien vaatimusten takia – sellaisten hallinnollisten – elinten, jotka eivät täytä kaikilta osiltaan edellä mainittuja vaatimuksia, edeltävä väliintulo – voi olla perusteltua –.”³¹ Tämä merkitsee, että lähtökohtaisesti Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa olevia aineellisoikeudellisia edellytyksiä sovelletaan myös kyseisiin hallinnollisiin menettelyihin, vaikkakaan ei kenties yhtä ankarina. Perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdan nojalla näitä samoja päätelmiä on sovellettava perusoikeuskirjan 47 artiklaan.

54. Edellä olevan tarkastelun perusteella ei ole vaikeaa nimetä niitä olennaisia takuita, joiden olisi liityttävä asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohdassa mainittuun menettelyyn.

55. Kuten komissio on todennut, kansallisessa oikeudessa on nimenomaisesti annettava tulliviranomaisille toimivalta tehdä kyseisiä päätöksiä. Sanomattakin on selvää, ettei riitä, että tulliviranomaisten toimivalta johdetaan siitä, mitä voidaan kutsua niiden ”normaaliksi” toimivallaksi. Samalla tavoin tulliviranomaisten, joille on annettu toimivalta tehdä näitä päätöksiä, odotetaan toimivan tavalla, joka takaa heidän riippumattomuutensa ja puolueettomuutensa. Henkilöiden, joiden

27 — Perusoikeuskirjan 47 artiklaa koskevat selitykset.

28 — Yhdistetyt asiat C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, Aalborg Portland ym. v. komissio, tuomio 7.1.2004 (Kok., s. I-123); julkisasiamies Kokottin em. asiassa Sabou 6.6.2013 esittämän ratkaisuehdotuksen 54 kohta ja asia Mantovanelli v. Ranska, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 18.3.1997, Recueil des arrêts et décisions 1997-II, 33 kohta.

29 — Em. yhdistetyissä asioissa Philips ja Nokia annetun ratkaisuehdotuksen 41 kohta.

30 — Ks asia Kristiansen ja Tyvik AS v. Norja, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 2.5.2013, kanne nro 25498/08, 51 kohta; asia Vrábel ja Đurica v. Tšekin tasavalta, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 13.9.2005, kanne nro 65291/01, 5 ja 38–40 kohta; ks. myös asia König v. Saksa, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 28.6.1978, A-sarja, nro 27, 88 kohta.

31 — Asia Le Compte, Van Leuven ja de Meyere v. Belgia, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 23.6.1981, A-sarja, nro 43, 51 kohta; asia Janosevic v. Ruotsi, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 23.7.2002, Recueil des arrêts et décisions 2002-VII, 81 kohta.

etuihin heille osoitetut päätökset vaikuttavat tuntuvasti, on myös voitava puolustautumisoikeuksien kunnioittamiseksi esittää asianmukaisesti kantansa niistä seikoista, joiden perusteella hallinto aikoo tehdä päätöksensä.³² Henkilöille, joita asia koskee, on annettava siten oikeus tulla kuulluksi. Lisäksi on selvää, että tulliviranomaisten tekemien päätösten on oltava tuomioistuimen valvonnan alaisia.

56. Tämän perusteella ehdotan vastattavaksi, että asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, ettei siinä suljeta pois sitä, että jäsenvaltiot antavat tulliviranomaisille toimivallan suorittaa kyseisessä säännöksessä mainittuja menettelyitä edellyttäen, että kyseisestä toimivallasta on säädetty nimenomaisesti kansallisessa oikeudessa, tulliviranomaiset toimivat tavalla, joka takaa heidän riippumattomuutensa ja puolueettomuutensa, kuulluksi tulemista koskevaa oikeutta kunnioitetaan ja taataan mahdollisuus tuomioistuimen suorittamaan valvontaan.

2. Toinen kysymys

57. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo toisella kysymyksellään, voivatko jäsenvaltiot säätää, että tulliviranomaiset voivat aloittaa asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohdassa mainitun menettelyn.

58. Kaikki oikeudenkäynnin osapuolet katsovat, että jäsenvaltiot voivat tehdä niin. Osapuolet korostavat, että asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohdassa mainittua menettelyä säännellään 10 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan kansallisissa säännöksissä. Viro ja Tšekin tasavalta viittaavat siihen, että 14 artiklan 2 kohdassa ja 10 artiklan toisessa kohdassa todetaan, että menettelyn voi aloittaa joku, joka ei ole oikeudenomistaja, ja että sen aloittajana voivat todella olla tulliviranomaiset itse, ja että tämä tulkinta on yhteensopiva asetuksen tavoitteen kanssa, joka on teollis- ja tekijänoikeuksien loukkausten torjuminen ja kuluttajien suojaaminen teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavilta tavaroilta.

59. Asian tosiasioista ei selviä, ovatko kansalliset viranomaiset aloittaneet asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohdassa mainitun menettelyn vai eivät. Tosiseikkojen tutkiminen kuuluu kansallisille tuomioistuimille.

60. Unionin tuomioistuin on toki katsonut, että asetuksessa N:o 1383/2003 annetaan oikeudenomistajalle olennainen rooli: juuri oikeudenomistajan on asetuksen N:o 1383/2003 5 artiklan mukaan esitettävä hakemus, jossa se pyytää tulliviranomaisten toimenpiteitä, ja viran puolesta suoritettut tulliviranomaisten toimenpiteet ovat 4 artiklan 1 kohdan mukaan sallittuja ainoastaan, ”jotta oikeudenhaltija voi toimittaa toimenpiteitä koskevan hakemuksen 5 artiklan mukaisesti”. Oikeuskäytännössä on todettu tässä yhteydessä, että ”päätöksentekoon toimivaltainen kansallinen viranomainen voi lopullisesti tehdä päätöksen tällaisten menettelytapojen osalta vain, jos oikeudenhaltija on saattanut asian sen käsiteltäväksi. Ellei oikeudenhaltija tee näin, tavarann luovuttamisen lykkääminen ja tavaroiden haltuunotto lakkaavat –”.³³ Vaikka tämä toteamus koskeekin asetusta N:o 3295/94, se pätee myös nyt käsiteltävän asian tosiseikkojen tapahtumisaikaan voimassa olleeseen asetukseen N:o 1383/2003.

61. Unionin tuomioistuin ei kuitenkaan halunnut luetella kaikkia niitä mahdollisia tapoja, joilla asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohdassa mainittu menettely voidaan aloittaa, vaan se toi esiin sen osalta kaikkein tavallisimman tapauksen.

62. Asetuksen N:o 1383/2003 14 artiklan 2 kohdan kolmannessa alakohdassa viitataan nimittäin nimenomaisesti tilanteisiin, joissa ”menettely sen määrittämiseksi, onko teollis- ja tekijänoikeutta kansallisten säännösten mukaisesti loukattu, on aloitettu muuten kuin mallioikeuden – – oikeuden haltijan – – aloitteesta”. Asetuksen 10 artiklan toisessa kohdassa säädetään, että kyseisessä

32 – Em. asia Sopropé, tuomion 37 kohta.

33 – Asia C-223/98, Adidas, tuomio 14.10.1999 (Kok., s. I-7081, 26 kohta).

jäsenvaltiossa voimassa olevia säännöksiä ”sovelletaan myös 13 artiklassa edellytetyn menettelyn aloittamista koskevaan välittömään ilmoitukseen 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulle tullin yksikölle tai toimipaikalle, ellei kyseinen yksikkö tai toimipaikka itse aloittanut menettelyä”. Säännöksessä lähdetään nimenomaisesti siitä, että 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu tullin yksikkö tai toimipaikka voi aloittaa 13 artiklassa säädetyn menettelyn. Asia ratkaistaan tämän perusteella. Ei ole tarpeen päättää ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ehdottaman mukaisesti, miltä osin se, että tulliviranomaiset aloittavat asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohdassa mainitun menettelyn, on tarpeen tai hyödyllistä kuluttajien suojaamisen kannalta.

63. Kaikkien edellä olevien seikkojen valossa ja ottaen huomioon, etteivät käsiteltävänä olevan asian olosuhteet todellakaan ole kovin selviä, on tärkeää palauttaa mieliin taas kerran se, että asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohdassa asetetaan tulliviranomaisille velvollisuus luovuttaa tavarat tai päättää niiden hallussapito, jos tätä koskevat edellytykset täyttyvät. Tämä velvollisuus on seurausta ponnisteluista, joita asetuksessa N:o 1383/2003 tehdään, jottei vaikeutettaisi lainmukaisen kaupan vapautta ja jotta samalla estettäisiin teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden kaupanpitäminen, kuten asetuksen N:o 1383/2003 johdanto-osan toisessa perustelukappaleessa todetaan. Näin ollen se, ettei oikeudenhaltija aloita menettelyä säädetyn ajan kuluessa, voidaan korvata ainoastaan sillä, että tulliviranomaiset aloittavat menettelyn, mistä seuraa, että tavaroiden luovuttaminen estyy niissä tapauksissa, joissa tulliviranomaiset tekevät muodollisen päätöksen menettelyn aloittamisesta. Erityisesti todettakoon, että perusteluiksi tavaroiden vapauttamista koskevan hakemuksen hylkäämiselle ei riitä pelkästään se, että oikeudenhaltija katsoo, että kyseisten tavaroiden maahantuonti loukkaa sen teollis- ja tekijänoikeuksia. Kansallisten tuomioistuinten tehtävänä on – tietysti – määrittää kyseiset olosuhteet.

64. Tämän todettuani ehdotan, että vastaus toiseen kysymykseen on, että asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, ettei siinä suljeta pois sitä, että jäsenvaltiot säätävät, että myös tulliviranomaisten on mahdollista aloittaa muodollisesti kyseisessä säännöksessä mainittu menettely.

V Ratkaisuehdotus

65. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaisi Riigikohusin esittämiin kysymyksiin seuraavasti:

- Tulliviranomaisten toimenpiteistä epäiltäessä tavaroiden loukkaavan tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksia sekä tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden suhteen toteutettavista toimenpiteistä 22.7.2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, ettei siinä suljeta pois sitä, että jäsenvaltiot antavat tulliviranomaisille toimivallan suorittaa kyseisessä säännöksessä mainitun menettelyn edellyttäen, että kyseisestä toimivallasta on säädetty nimenomaisesti kansallisessa oikeudessa, tulliviranomaiset toimivat tavalla, joka takaa heidän riippumattomuutensa ja puolueettomuutensa, kuulluksi tulemista koskevaa oikeutta kunnioitetaan ja annetaan mahdollisuus tuomioistuimen suorittamaan valvontaan.
- asetuksen N:o 1383/2003 13 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, ettei siinä suljeta pois sitä, että jäsenvaltiot säätävät, että myös tulliviranomaisten on mahdollista aloittaa muodollisesti kyseisessä säännöksessä mainittu menettely.